

Gatavojamies Eiropas Parlamenta vēlēšanām

Nākamā nedēļā aizritēs Eiropas Parlamenta (EP) vēlēšanu zīmē. Gaidāmās būs jau desmitās šīs Eiropas Savienības institūcijas vēlēšanas, bet Latvijā – piektās. Pirmoreiz tajās piedalījāmies 2004. gadā. Pamatojoties uz EP deputātu pērn septembrī apstiprināto Eiropadomes lēmumu 2024.–2029. gada pilnvaru termiņam palielināt EP deputātu vietu skaitu no 705 līdz 720, šajās vēlēšanās no Latvijas varam ievēlēt deviņus deputātus (iepriekš – astoņus). Šogad mums jāizvēlas no 16 kandidātu sarakstiem, kuros startē pavisam 271 kandidāts. Ievēlētie deputāti, tostarp mūsu valsti pārstāvošie, nākamos piecus gadus lems par likumiem, kas ietekmē katra eiropieša dzīvi, piemēram, darba iespējas, veselības aprūpi un citas jomas.

Par to, kā sagatavoties EP vēlēšanām un kas jāņem vērā, dodoties balsot, sarunājamies ar Limbažu novada pašvaldības vēlēšanu komisijas priekšsēdētāju **Andru LUSTI** un vēlēšanu komisijas sekretāru **Jāni ZARIŅU**.

Mūspusē 20 iecirkņu, vēlētājs nav piesiets

Dienā, kad satiekamies sarunai, vēlēšanu kastes un vēlēšanu materiāli jau sadalīti pa iecirkņiem Limbažu novadā. Pašvaldības vēlēšanu komisijā ir septiņi cilvēki, ieskaitot A. Lusti un J. Zariņu, bet kopumā pa visiem iecirkņiem (mūsu novadā to ir 19) strādās vairāk nekā 120 cilvēku. Komisijas vadība atbild par plānošanu un to, lai iecirkņos darbs ritētu raiti, būtu sagādāts viss vajadzīgais vēlēšanu norisei, nodrošināta iecirkņu darbinieku ēdināšana u.tml.

Limbažu vietvaras teritorijā vēlētājus gaidīs 19 iecirkņos, bet Siguldas novada Lēdurgas pagastā – vienā. Tikpat daudz to bija arī iepriekš, kad balsojām par 14. Saeimu. Iecirkņi iekārtoti Limbažu, Ainažu, Alojas, Pociema, Pāles, Viļķenes un Lēdurgas kultūras namā, Salacgrīvas un Skultes kultūras centrā, sporta un kultūras centrā *Vidriži*, Limbažu novada pašvaldības administratīvajā ēkā, Limbažu un Umurgas pagasta pakalpojumu sniegšanas centrā, Korģenes, Lādezera un Liepupes pamatskolā, bijušajā Ozolu arodvidusskolā Ozolmuižā, Vilzēnu tautas namā, sabiedriskajā centrā Puikulē, kā arī Staiceles dienas aprūpes centrā. J. Zariņš atgādina, ka informācija par iecirkņiem (to numuri, nosaukumi un fiziskās adreses) atrodama

Centrālās vēlēšanu komisijas (CVK) mājaslapā www.cvk.lv, sadaļā *Eiropas Parlamenta vēlēšanas 2024*. CVK tīmekļvietnē pie vēlēšanu iecirkņu apraksta turklāt norādīts, vai tie pieejami cilvēkiem ar kustību traucējumiem.

J. Zariņš atgādina, ka EP vēlēšanās balsstiesīgie iedzīvotāji nav piesieti konkrētam vēlēšanu iecirknim: – *Visa Latvija ir viens vēlēšanu apgabals. Vienalga – balsos Limbažos, Liepājā vai Daugavpilī, vēlēšanu saraksti būs vieni un tie paši*. Galvenais nosacījums, lai vēlētājs būtu sniedzis pilngadību jeb 18 gadu vecumu. Balss devējam jābūt Latvijas vai Eiropas Savienības pilsonim, kurš pastāvīgi dzīvo Latvijā. Protams, personas datiem jābūt iekļautiem elektroniskajā vēlētāju reģistrā – sistēmā, kurā tiek pārbaudīts, vai konkrētais cilvēks ir tiesīgs balsot. Atdot savu balsi divās valstīs nebūs iespējams. Piemēram, iedzīvotājs Valkā vēlēties nobalsot par Latvijas, bet Valgā – par Igaunijas kandidātu sarakstu. Neies cauri! Tāpat nebūs iespējams nobalsot divos pašmāju iecirkņos, piemēram, Pociemā un Limbažos. Tas nekas, ka personu apliecinošajā dokumentā vairs netiek spiests zīmodziņš par dalību EP vēlēšanās. – *Ja persona būs nobalsojusi kādā citā iecirknī, to redzēsime elektroniskajā reģistrā. Tāpat abi iesaistītie iecirkņi var sazināties un to pārbaudīt*, – skaidro A. Luste.

Ja EP vēlēšanu laikā Latvijas pilsonis atrodas komandējumā, ceļojumā vai citās darīšanās kādā citā ES valstī, ir noteikta kārtība, kādā viņš var balsot, piemēram, Latvijas vēstniecībā konkrētajā valstī. – *Ir dažādas iespējas piedalīties, ja cilvēks laikus saprot, kur atradīsies vēlēšanu die-*

Limbažu novada pašvaldības vēlēšanu komisijas priekšsēdētāja Andra Luste un vēlēšanu komisijas sekretārs Jānis Zariņš aicina iedzīvotājus būs aktīviem Eiropas Parlamenta vēlēšanās

nā vai iepriekšējās balsošanas dienās, – skaidro vēlēšanu komisijas sekretārs.

Gribu var izteikt dažādi

Dodoties uz vēlēšanu iecirkni, noteikti jābūt līdzī derīgam personu apliecinošam dokumentam – pasei vai ID kartei.

Vēlētājiem dotas vairākas iespējas izteikt savu gribu EP vēlēšanās. Pirmkārt, doties uz kādu no vēlēšanu iecirkņiem **8. jūnijā no plkst. 8 līdz 20**. Balsotājiem iespējams savu gribu izteikt arī iepriekšējā balsošanā, kam atvēlētas trīs dienas –

- **3. jūnijā no plkst. 8 līdz 13,**
- **6. jūnijā no plkst. 14 līdz 20 un**
- **7. jūnijā no plkst. 13 līdz 18.**

Ja pilsonis veselības stāvokļa dēļ nevar ierasties vēlēšanu iecirknī, iespējams pieņemt balsošanu paša izvēlētajā atrašanās vietā, mājās. **Balsošana mājās** jāpiesaka no 3. jūnija līdz 8. jūnija plkst. 12. Tādā gadījumā jāaizpilda iesniegums (tā veidlapa pieejama gan www.cvk.lv, gan izdrukāta arī vēlēšanu iecirkņos) un parakstītu to vai nu jānosūta elektroniski uz [velesanu.komisija@limbazunovads.lv](mailto:komisija@limbazunovads.lv) vai jānogādā iecirknī. Ja tas sagādā grūtības, vēlēšanu komisija gatava palīdzēt meklēt risinājumu. – *Apkalposim visus, kuri vēlēties dot savu balsi*, – aicina A. Luste.

Vēlēšanu iecirkņi būs atvērti visu nākamā nedēļu, sākot no pirmdienas, taču iepriekšējā balsošana būs iespējama tikai iepriekš minētajās dienās. Savukārt otr-

dien un trešdien iedzīvotāji var doties uz iecirkņiem izpētīt arī kandidātu sarakstus un viņu programmas (ja tas jau nav izdarīts vietnē www.cvk.lv), citus informatīvus materiālus (pieejami arī klausāmā veidā) un iecirkņu pārstāvjiem uzdot neskaidros jautājumus. Mūsu sarunas brīdī pie pašvaldības vēlēšanu komisijas priekšsēdētājas un sekretāra iedzīvotāji ar dažādiem jautājumiem vēl nebija vēršusies. Abi pieļauj, ka ļaudis tikai nupat sapratuši, ka tuvojas EP vēlēšanas. – *Domāju, ka lielāka interese sāksies šonedēļ un nākamnedēļ*, – prognozē A. Luste.

Limbažu novada pašvaldības vēlēšanu komisijas pārstāvji cer, ka iedzīvotāju aktivitāte šajās vēlēšanās būs pietiekami liela. J. Zariņš intereses pēc palūkojies, cik ieinteresēti vēlētāji bija iepriekšējos EP vēlēšanu gados. – *Latvijā šī aktivitāte ir “lēkājusi” starp 30 un 50% balsstiesīgo vēlētāju. Jāteic, arī visā Eiropas Savienībā Eiroparlamenta vēlēšanas nav tās populārākās*, – atzīst vēlēšanu komisijas sekretārs. Redzēsim, kā būs šajās.

EP vēlēšanās savu gribu izteiks arī A. Luste un J. Zariņš. Komisijas priekšsēdētāja izmantos iepriekšējās balsošanas iespēju, lai vēlēšanu dienā varētu mierīgi apbraukāt mūsu novada iecirkņus un lūkot, kā tur norit darbs. Sarakstu, par ko atdot savu balsi, sarunbiedrei izraudzīties bijis viegli. Arī J. Zariņš balsos par cilvēkiem, kurus pazīst un no kuriem dažiem arī uzticas.

Lielākā daļa balsot dosies

Gatavojoties Eiropas Parlamenta (EP) vēlēšanām, aicinājām mūsu lasītājus paust gan savu viedokli par pašām vēlēšanām un dalību tajās, gan redzējumu par to, kādi jautājumi Eiropas Savienībā (ES) nākamajā piecgadē jārisina. Aicinājām respondentus izvērtēt arī ieguvumus un trūkumus dzīvošanai ES.

Iepriecinoši, ka aptaujas dalībnieki ir aktīvi un lielākā daļa – 63% – no viņiem dosies izteikt savu gribu. Vairākums – 85% – no tiem, kuri piedalīsies, vēlēšanu iecirkni apmeklēs balsošanas dienā, 8. jūnijā, bet 12% izmantos iespēju balsot priekšlaikus. Neliela daļa (1,5%) pieteiks balošanu savā dzīvesvietā, bet tikpat daudzi no ārvalstīm savu balsi sūta vai sūtīs pa pastu. Lūgti izvērtēt, cik nozīmīgas viņiem ir EP vēlēšanas skalā no 1 līdz 5 (kur pieci ir visaugstākais novērtējums), aptuveni trešdaļai (35%) aptaujāto tās ir vidēji svarīgas. Savukārt 15% respondentu tās ir ļoti būtiskas, bet 10% – nepavisam. Uz jautājumu, vai EP un Saeimas vēlēšanās balso par vienu un to pašu kandidātu sarakstu, vairāk nekā puse (51%) uzsver, ka vadās pēc paveiktajiem darbiem, nevis noteikta saraksta. Gandrīz ceturtdaļa aptaujāto vadās pēc noteikta kandidāta, bet pārsimt procentu ir uzticīgi vienam sa-

rakstam. Vēl tikpat daudzi uz šo jautājumu īsti atbildēt nevar.

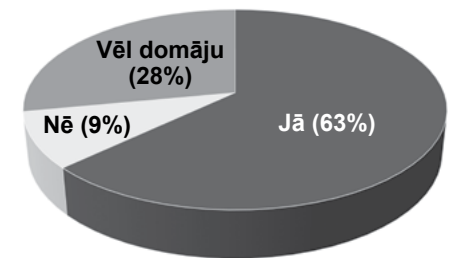
Kāds jautājums ES būtu prioritāri risināms nākamajā piecgadē? Vairāk nekā puse (51%) aptaujas dalībnieku norāda uz drošību un aizsardzību reģionā, 24% tā ir ekonomika, bet 13% – Krievijas agresija pret kaimiņvalstīm. Vairāki procenti uzsver, ka vispirms jārisina veselības aprūpes, klimata un vides, tāpat citi jautājumi. Bēgļu un migrācijas jautājumu nav izvēlēties nevienš.

Izvērtējot ieguvumus no Latvijas iestājas ES, respondenti visbiežāk min brīvu pārvietošanos un ceļošanu, iespēju piesaistīt struktūrfondu līdzekļus, vienotu valūtu, tiesības mācīties, strādāt un dzīvot jebkurā ES valstī, arī drošību un mieru reģionā, saliedētību un sadarbību starp valstīm. Lasītāji arī novērtē, ka Latvija var piedalīties reģionam svarīgu lēmumu pieņemšanā un dzīvot lielākā, ja tā varētu sacīt, kopienā. Svarīga arī orientēšanās uz demokrātiju un cilvēktiesībām.

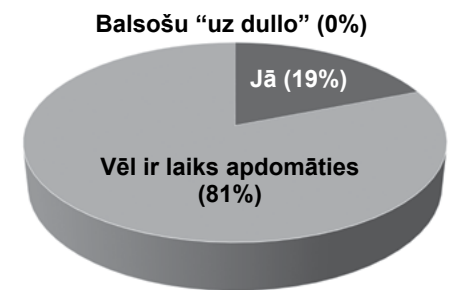
Aptaujas dalībnieki norāda, ka priekšrocību ir vairāk, tomēr netrūkst arī mīnusu. Bieži norādīts uz pārāk lielo un lēno birokrātisko aparātu. Par nelabvēlīgu atzīts arī tas, ka ES diktē savus noteikumus, ir pietiekami daudz dažādu ierobežojumu

un mēs par daudz klausām ES noteikumus, trūkst valsts pašnoteikšanās. Pārāk daudz preču Latvijā tiek importēts no citām valstīm, kurās daudž nopietnāk subsidē nozāres, tā rezultātā iznīcinot Latvijas lauksaimniecības un lopkopības sfēru. Kāds lasītājs vērtē, ka dalība ES Latvijai nodarījusi lielāku ļaunumu nekā vācu un padomju okupācija kopā ņemtas. Zināmā mērā zūd latviskā identitāte. Iedzīvotāji ļoti sadalīti slāpos un rodas iespaids, ka ne visi cilvēki sabiedrībai vajadzīgi. Daudz kas pieejams par maksu, piemēram, medicīnas pakalpojumi (turklāt veselības sistēma nav sakārtota), arī izglītība. Uzsvārs tiek likts uz naudu un izskatu, ne intelektu, pozitīvām rakstura īpašībām un zināšanām. Cits respondents papildina, ka trūkumi ir arī konservatīva neoliberāla ekonomiskā doktrīna. Bieži vien lēmumu pieņemšanai nepieciešamā vienprātība. Aizvien ierobežotas iespējas organizēt finansiālā atbalsta un dažādus attīstības instrumentus veidā, kas nodrošinātu mazāko dalībvalstu interešu ievērošanu. Piemēram, pētniecības projektu konsorcijs mazās dalībvalstīs gandrīz nekad nav vadošie partneri. Tāpat mīnuss ir tas, ka varam piesaistīt finansējumu sabiedrībai nelietderīgiem projektiem.

Vai piedalīsieties Eiropas Parlamenta vēlēšanās?

Vai zināt, par kuru sarakstu balsosiet?

Lappusi sagatavoja **Līga LIEPIŅA**

Projektu finansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem.

MAF
Mediju atbalsta fonds

Par publikācijas saturu atbild projekta «Demokrātijas atslēga – pilsoniskā līdzdalība» īstenotāja – SIA «Izdevniecība Auseklis». Projekta Nr. 2024.LV/RMA/1.6.1/025

Demokrātijas atslēga – vēlēšanas